

HISTORISCHE KRING Baerne

JANUARI 2025

N I E U W S B R I E F

Het nieuwe jaar is pas begonnen en toch zijn er al veel activiteiten. In de Oudheidkamer bijvoorbeeld, daar wordt druk gewerkt. De tentoonstellingsruimte en de ruimte van de objecten worden vernieuwd. Het is nu nog wat rommelig, maar het wordt echt mooi. Dan zijn er ook al verschillende activiteiten gepland. Drie fotopresentaties, een tentoonstelling van de Bijenhoudersvereniging en een tentoonstelling over de Kerk op de Brink.

Blij zijn we met de uitbreiding van de Nieuwsbriefredactie. Johanna Hébuterne werkte voorheen bij de Soester Courant en bij Eemland1. Ze is deze maand bij ons begonnen en haar eerste bijdrage over Wolfsdrevik kunt u al in deze Nieuwsbrief lezen.

Ans van Egdom, Martin Hoogendoorn en Johanna Hébuterne

Fotopresentatie Historische Kring Baerne "In Baarn gebouwd"

"Baarn Toen en Nu" is de inmiddels traditionele, jaarlijkse presentatie van de Historische Kring Baerne voor leden en geïnteresseerden. In deze aflevering gaan we vanuit verschillende gezichtspunten kijken naar oude bebouwing in Baarn.

Het jaar 1875, nu 150 jaar geleden, is de "spil" waar deze presentatie om draait. Door de komst van de spoorlijn in het jaar ervoor, raakt Baarn in een groeispurt. Er wordt een villapark opgezet om vermogende stedelingen naar Baarn te trekken.

Anno 2025 is er van de destijds daar gebouwde huizen geen enkele meer over. In onze presentatie geven we u een beeld van dit verdwenen villapark.

Anderzijds zijn er elders in Baarn nog wel huizen te vinden die zijn gebouwd in 1875 of daarvoor, soms v er daarvoor. Waar staan die huizen en wie woonden daar?

In deze editie van "Baarn Toen en Nu" voeren wij u ook langs vele van de oudste nog bestaande panden.

De fotopresentatie is samengesteld door vrijwilligers van de Werkgroep Oudheidkamer.

Datum: maandagmiddag 24 februari en dinsdagmiddag 4 maart om 14.00 uur en donderdagavond 27 februari om 20.00 uur

Locatie: Herberg van Paulus, Stationsweg 16, Baarn

Reserveren voor de fotopresentatie is noodzakelijk en kan vanaf 8 februari 2025 met vermelding van de datum, het aantal personen, op welke naam de reservering moet staan en of u lid bent van de Historische Kring Baerne.

- telefonisch op 035-5430377 op maandagmorgen van 10.00-12.00 uur of tijdens de openingsuren van de Oudheidkamer op woensdagmiddag van 14.00-16.00 uur en zaterdag van 11.00-13.00

- per mail: oudheidkamer@historischekringbaerne.nl

- persoonlijk langskomen tijdens de openingsuren van de Oudheidkamer kan natuurlijk ook

Voor leden van de Historische Kring Baerne is de toegang, met 1 introduc e gratis. De toegangsprijs voor niet-leden bedraagt   3,50.

  JANUARI 2025 - HKB/Ans van Egdom

Wolfsdreuik

Het is heerlijk wandelen in het Smitshuyserbos, gelegen tussen Lage Vuursche en Hilversum, ten zuiden van de Soestdijkerstraatweg en ten oosten van de A27.

Het bos heeft een welhaast magische sfeer, ooit was het een oerbos. De grote eiken staan te dromen en de grond veert heerlijk door de verschillende mossoorten en dennennaalden. Midden door dit bos liep in de 17e eeuw een Hessenweg voor de handelslui, komend uit het zuiden.

De huidige eigenaar van dit bos is Reinier Bouvie. Zijn vader Desiré Bouvy (1915-1993) kocht het in 1937 van P.J. Smitshuysen, makelaar in tabak in Amsterdam, 40 hectare groot.

Gek als de vader was op de middeleeuwen, liet hij in het bos een klein kasteeltje bouwen door architect Jan Rebel uit Laren, bekend van onder andere het Singer Museum. Hij maakte ook plannen voor een torenwoning, een onderkomen met name bedoeld voor opslag van bouw materiaal met een

uitkijktoren; hij gebruikte het als dagverblijf. Hij noemde het Wolfsdreuik, oud-nederlands voor wolvenheuvel, wolven kwamen hier voor tot laat in de 18e eeuw. Glazenier Ben Hofstee uit Nijmegen maakte de glas-in-loodramen met afbeeldingen van St. Barbara, St. Hubertus en het familiewapen. Tussen de bomen van het bos doemt het gebouw op met zijn mooie ronde vormen, als in een sprookje, tegenwoordig is het een gemeentelijk monument. Wolfsdreuik is het kleinste kasteeltje van Nederland.

Inmiddels is het gebouw opengesteld door de zoon, deels noodgedwongen om wat inkomsten te genereren voor het onderhoud van het bos. Kleine gezelschappen zijn nu op afspraak welkom voor een natuurexcursie. Info@naturebliss.nl.

Nieuwjaarsreceptie

Het was op 3 januari een gezellige Nieuwjaarsreceptie in de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne. Natuurlijk werden de beste wensen uitgewisseld maar deze bijeenkomst stond ook in het teken om mensen te enthousiasmeren voor de vacatures in de verschillende werkgroepen.

Vrijwilligers waren met een badge herkenbaar om met belangstellenden in gesprek te gaan over hun werkzaamheden. Omdat de tentoonstelling "De Kerk op de Brink" tot maart is uitgesteld, waren er in de vitrines objecten te zien uit de vaste collectie van de Historische Kring.

In de toespraak van voorzitter Petra Spigt werd er teruggekeken op een bijzonder jubileumjaar met het motto "We komen uit de kelder", maar ook: "Misschien dat er toch een Brinkhuis komt, maar er is nog steeds geen zekerheid over onze huisvesting. Zolang zullen we doorgaan met het creëren van een mooie plek in de kelder, die zichtbaarder wordt door de verbinding met andere verenigingen aan te gaan om samen het Baarnse culturele leven levendig te maken en te houden."

Ook wees ze op het doel van de Historische Kring Baerne om mensen enthousiast te maken voor de Baarnse geschiedenis en het Baarnse erfgoed en het vertellen van verhalen die doorgegeven moeten worden. "Dit jaar zal er door de gemeente weer een beroep op de kennis en informatie van de HKB worden gedaan om een bijdrage te leveren aan de evenementen rond "675 jaar stadsrechten van Baarn". We hebben er veel leden bij gekregen en de werkgroepen kunnen best wat hulp gebruiken."

Vervolgens werd een toast uitgebracht en geproost op een goed, gezond en vredig 2025.

Expositie 100 jarig bestaan Bijenhouders Baarn

Dit jaar bestaat de Bijenhoudersvereniging in Baarn 100 jaar. Om precies te zijn: de oprichting vond plaats op 11 februari 1925. Daarmee schaart ze zich in het rijtje verenigingen in het land dat de 100 jaar hebben bereikt.

Bijenhouders Baarn heeft zich uiteraard vanaf het begin ten doel gesteld lokale imkers te faciliteren. Er werden locaties ingericht waar bijenvolken zonder overlast voor omwonenden geplaatst kunnen worden. Vooral in de beginjaren, met name tijdens de tweede wereldoorlog, was de collectieve inkoop van goedkope suiker een belangrijke drijfveer om lid te zijn.

Direct bij de oprichting was ook duidelijk dat het om meer ging dan alleen imkers en bijenhouden.

Het overbrengen van de fascinatie voor het reilen en zeilen in het bijenvolk op jong en oud werd uit de eerste verslagen uit die jaren wel duidelijk.

Bijenhouders Baarn heeft met de Historistische Kring Baerne een overzichtstentoonstelling samengesteld, geput uit het eigen archief van de bijenhouderij in het dorp.

Van 12 februari tot en met 22 februari is de tentoonstelling te bezichtigen in de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne, Hoofdstraat 1. Geopend op woensdagen van 14.00-16.00 en op zaterdag van 11.00-13.00 uur.

De Baarnse ambtsketen

De ambtsketen is bij Koninklijk Besluit op 1 januari 1853 ingevoerd om burgemeesters een herkenningsteken te geven. Burgemeesters zijn bij wet verplicht om de ambtsketen te dragen bij het voorzitten van vergaderingen van de gemeenteraad en bij de uitreiking van Koninklijke onderscheidingen.

Daarnaast kan de ambtsketting worden gedragen bij gelegenheden als een zestigjarig huwelijk of bij een honderdjarige.

Ambtsketens zijn er in alle soorten en maten. Er bestaan hele grote ambtsketens, de Baarnse is licht en praktisch. Hij weegt bijna 160 gram en is gemaakt van zilver.

De keten wordt bewaard in een kluis, soms thuis, soms op het gemeentehuis, wat het handigst is. Voor zover bekend is de Baarnse ambtsketen de originele ambtsketen. Er is dan ook geen reserveketen. Destijds heeft de vrouw van waarnemend burgemeester Bartele Vries een fluwelen zakje gemaakt om de keten in op te bergen.

Foto: Margot van Brakel

Het ontwerp bestaat uit een ronde penning met aan de ene kant het gemeentewapen en aan de andere kant het rijkswapen aan een ketting van schakels. De bedoeling is om bij vertegenwoordiging van het rijk het rijkswapen naar voren te hangen, in de andere gevallen het gemeentewapen.

Alle Baarnse oud-burgemeesters zijn vereeuwigd op kleine plaatjes die in de open schakels zijn bevestigd. Aan de ene kant staat hun naam, en aan de andere kant hun 'regeerperiode'. Bij elke burgemeester komt er een plaatje in een schakel bij. De oudste is burgemeester Pen, die begon in 1881. Maar mogelijk zijn die plaatjes er pas later in gezet. Burgemeester Röell vindt het een mooie gedachte dat hij de hele burgemeestersgeschiedenis om zijn nek draagt: al zijn voorgangers staan erop.

(Bron: Eric Lorier – *Ambtsketen: De burgemeester van Baarn Mark Röell. Gooi- en Eemlander*, 23 december 2024)

De Oudheidkamer wordt vernieuwd

Het plan om de indeling van de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne te veranderen is er al een tijdje. Aanleiding is de verbouwing van het souterrain van de bibliotheek, waarvan wij misschien enige overlast van zullen ondervinden. Er zijn verschillende plannen en tekeningen gemaakt en het is nu echt zo ver: er wordt verbouwd. De tentoonstellingsruimte wordt vergroot en de ruimte waar de objecten worden bewaard wordt anders ingedeeld.

Om goed te kunnen werken zijn er op dit moment wel allerlei spullen in de Oudheidkamer neergezet. Dat ziet er nu erg rommelig uit, maar de

Oudheidkamer is natuurlijk gewoon open op woensdag van 14.00-16.00 uur en op zaterdag van 11.00-13.00 uur. We hebben enkele stukken uit onze vaste collectie tentoongesteld die zeker de moeite waard zijn. Vanaf 12 februari is de tentoonstelling van de Bijhoudersvereniging gepland en vanaf 1 maart is de uitgestelde expositie "De Kerk op de Brink" te zien. Informatie hierover komt in de Nieuwsbrief van de HKB en in de Baarnsche Courant. Vanzelfsprekend bent u dan van harte welkom in een mooie, vernieuwde Oudheidkamer.

Wandelaars opgelet!

De Wandelingenwerkgroep van de Historische Kring Baerne stippelt wandelroutes uit langs bijzondere historische en architectonische plekken in Baarn. Die routes worden op de website van de Historische Kring Baerne gepubliceerd, waar ze kunnen worden gedownload.

Daarnaast zijn de leden van de werkgroep gids bij wandelingen op aanvraag en wordt er medewerking verleend aan diverse evenementen op wandel- en fietsgebied, bijvoorbeeld in 2025 in het kader van de viering van 675 jaar Stadsrechten.

Houdt u ervan om te wandelen langs historische plekken? Vindt u het leuk om mensen kennis te laten maken met al het moois dat Baarn te bieden heeft? Neem dan contact op met:

wandelingen@historischekringbaerne.nl voor meer informatie.

De Wilhelminavijver is lek

In Hoog Baarn is de Wilhelminavijver een passend plaatje. De combinatie van de vijver, de fonteinen, het rijke groen en de fraaie padenstructuur mag gezien worden. De vijver is onderdeel van een rijksbeschermd dorpsgezicht en een Gemeentelijk monument. Het onderhoud gebeurt door de gemeente Baarn. Nu de vijver lekt blijkt te zijn loopt er een onderzoek om te kijken wat er met de Wilhelminavijver moet gebeuren.

Over de Wilhelminavijver en zijn historie heeft Frits Booy in de Baerne van 2011-1 een uitgebreid artikel geschreven.

Eind negentiende eeuw was Baarn een boerendorp. Dat veranderde toen in 1874 de spoorlijn naar Amsterdam en Amersfoort werd aangelegd. Baarn kreeg een station. Welgestelde Amsterdammers trokken er in de zomermaanden naar toe om van de rust te genieten. Het Wilhelminapark was dicht bebost. Architect H. Sweris ontwikkelde het gebied. In 1895 kwam de eerste villa, legio monumentale panden volgden. Maar de verkoop viel zwaar tegen. Sweris moest

Wilhelminavijver NU

iets doen om meer belangstelling voor zijn project te krijgen. Hij liet daarom voor f 30.000,- een grote vijver aanleggen in de vorm van een langgerekte rechthoek met halverwege een grote kom, rotspartijen, fontein en pilaren met tuinvazen. In 1897 kwam ten zuidwesten van de vijver een houten wielierbaan. Er kwamen ook tennisbanen en een hotel-restaurant aan de oostkant. Ondanks alles waren vijver en wielierbaan geen succes. De wielierbaan werd verkocht en het hotel-restaurant werd villa Vijverberg.

In 1903 werd het hele parkproject van Sweris aan de gemeente Baarn verkocht onder voorwaarde dat de vijver zou blijven bestaan.

Tot op de dag van vandaag behield de Wilhelminavijver haar historische waarde en aantrekkingskracht bij bewoners van het park en Baarnaars uit andere wijken in ons dorp. Het is aan Baarn om ervoor te zorgen dat dit zo blijft.

www.historischekringbaerne.nl/publicaties/Baerne/2011-1

Museum Soest en Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht nodigen u uit

”Maak een landschapsschilderij van het Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht en exposeer uw schilderij van 1 augustus 2025 tot en met 19 oktober 2025 in Museum Soest”.

Hobby-schilders, liefhebbers, verborgen talenten, maar ook professionals worden opgeroepen een geschilderde kunstinzending te maken van een object, element of vergezicht uit het Geopark-Landschap.

Informatie over dit project, voorwaarden voor deelname en inschrijfformulier zijn te vinden op de site van museum Soest:

www.museumsoest.nl op de pagina ‘Nieuws’, of kijk op www.geopark-heuvelrug.nl

Agenda

12 t/m 22 februari 2025

Tentoonstelling 100 jaar Bijenhoudersvereniging Baarn

24 februari

In de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne
Fotopresentatie Historische Kring Baerne “In Baarn gebouwd “
14.00 uur in de Herberg van Paulus

27 februari 2025

Fotopresentatie Historische Kring Baerne “In Baarn gebouwd”
20.00 uur in de Herberg van Paulus

1 maart 2025 t/m 25 augustus

Tentoonstelling “De Kerk op de Brink”

4 maart 2025

In de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne
Fotopresentatie Historische Kring Baerne “In Baarn gebouwd “
14.00 uur in de Herberg van Paulus